



دانشگاه تهران

## مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس

دوره: کارشناسی  
رشته: ادیان و عرفان

دانشکده الهیات و معارف اسلامی

مصوب جلسه مورخ ۸۵/۴/۲۷ شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه

این برنامه بر اساس آیین نامه وزارتی تفویض اختیارات برنامه ریزی درسی به دانشگاههای دارای هیات ممیزه توسط اعضای هیات علمی گروه ادیان و عرفان دانشکده الهیات و معارف اسلامی بازنگری شده و در یکصد و چهل و یکمین جلسه شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه مورخ ۸۵/۴/۲۷ به تصویب رسیده است.



## مصوبه شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه تهران در خصوص برنامه درسی

رشته : ادیان و عرفان

مقطع : کارشناسی

- برنامه درسی دوره کارشناسی رشته ادیان و عرفان که توسط اعضای هیات علمی گروه آموزشی ادیان و عرفان دانشکده الهیات و معارف اسلامی بازنگری شده است با اکثریت آراء به تصویب رسید.
- این برنامه از تاریخ تصویب لازم الاجرا است.
  - هر نوع تغییر در برنامه مجاز نیست مگر آنکه به تصویب شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه برسد .

جلیل راشد محصل  
دبیر شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه

محمود کمره ای  
معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه

رای صادره جلسه مورخ ۸۵/۴/۲۷ شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه در مورد بازنگری برنامه درسی رشته ادیان و عرفان در مقطع کارشناسی صحیح است. به واحد ذیربط ابلاغ شود.

عباسعلی عمید زنجانی  
رئیس دانشگاه



# فصل اول

## مشخصات کلی رشته



بسم الله الرحمن الرحيم

## مشخصات کلی برنامه رشته کارشناسی ادیان و عرفان

### ۱- تعریف:

رشته کارشناسی ادیان و عرفان یکی از رشته‌های آموزشی نظام آموزش عالی کشور است که در آن دانشجویان این رشته با دانش ادیان و عرفان آشنا می‌شوند و خود را برای پژوهش و اظهار نظر کارشناسانه در زمینه ادیان و عرفان و ورود به دوره‌های عالی آماده می‌سازند.

### ۲- هدف:

هدف از تأسیس دوره کارشناسی رشته ادیان و عرفان در نظام آموزش عالی برای تأمین اهداف زیر می‌باشد:

۱-۲- تربیت و تأمین نیروی انسانی متعهد و متخصص جهت پاسخگویی به نیازهای جامعه و مراکز فرهنگی، آموزشی و پژوهشی کشور.

۲-۲- تربیت و تأمین دانش پژوهان دینی مورد نیاز آموزش و پرورش، سازمان تبلیغات اسلامی، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، صدا و سیما، مراکز رایزنی فرهنگی خارج از کشور.

۳-۲- فراهم آوردن امکان کسب علم و دانش نسبت به ادیان و مذاهب دیگر برای افراد علاقمند.

۴-۲- ایجاد آمادگی علمی لازم برای ادامه تحصیلات عالیه و کسب تخصص در حوزه ادیان و عرفان از طریق دوره‌های کارشناسی ارشد و دکتری.

### ۳- طول دوره و شکل نظام آموزشی

رشته ادیان و عرفان به صورت کارشناسی پیوسته است. کلیه دروس آن در طی هفت نیمسال تحصیلی ارائه می‌گردد و نظام آموزشی آن واحدی است. طول هر نیمسال تحصیلی ۱۶ هفته آموزشی کامل است و زمان تدریس هر واحد نظری یک ساعت و هر واحد عملی ۲ ساعت است.



دستورالعمل ثبت نام، انتخاب واحد، حذف و اضافه و دیگر مقررات تابع ضوابط مندرج در آیین نامه کلی دوره کارشناسی مصوب شورای عالی برنامه ریزی و سایر مقررات مربوط خواهد بود.

#### ۴- تعداد و نوع واحدها

تعداد کل واحدهای دوره کارشناسی ادیان و عرفان طبق برنامه و مقررات آموزشی دانشگاه ۱۳۵ واحد به شرح زیر است:

درس	تعداد واحد
دروس عمومی	۱۱ واحد
دروس پایه	۳۸ واحد
دروس تخصصی الزامی	۷۸ واحد
دروس تخصصی اختیاری	۸ واحد
جمع کل واحدهای درسی	۱۳۵ واحد

تبصره ۱: دانشجویان رشته ادیان و عرفان می بایست دروس تخصصی را بر اساس ترتیب ارائه شده و با توجه به پیش نیاز آن بگذرانند.

تبصره ۲: دانشجویانی که نمره امتحانی آنها در آزمون ورودی در بعضی از دروس پایه و اصلی رشته از حد نصاب معینی کمتر باشد موظفند طبق آیین نامه دروس پیش نیاز دانشگاهی، آن دروس را به تعداد واحد معین پیش از شروع درس های تخصصی به عنوان کمبود بگذرانند.

نحوه ارزشیابی این دروس همانند دروس اصلی رشته است و دانشجو باید نمره قبولی آن درس را اخذ نماید ولی در میانگین کل نمره و در میانگین نمره های نیمسال دانشجو تاثیر ندارد.



تبصره ۳: کلیه مقررات مربوط به سرفصل های درس، ساعات تدریس و ... تابع آیین نامه آموزشی شورای عالی برنامه ریزی خواهد بود.

تبصره ۴: این برنامه از زمان تصویب دانشگاه برای دانشجویانی که بعد از تاریخ ابلاغ آن وارد دانشگاه می شوند، لازم الاجرا است و واحدهای گذرانده دانشجویان ورودی پیش از تاریخ ابلاغ، با نظر شورای عمومی گروه، با برنامه جدید تطبیق داده شده و آنها می توانند باقیمانده واحدهایشان را با این برنامه بگذرانند.

#### ۵- شرایط و ضوابط ورود به رشته

شرایط داوطلبان ورود به مقطع کارشناسی رشته ادیان و عرفان شرایط عمومی پذیرش دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی کشور است که از طریق سازمان سنجش آموزش کشور اعلام و اعمال می گردد.



فصل دوم

جداول دروس



# فصل دوم

## جداول دروس





# فصل سوم

## سرفصل دروس



## جدول دروس عمومی

ردیف	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیش نیاز
			نظری	عملی	جمع	
۱	فارسی	۳	۴۸	—	۴۸	ندارد
۲	زبان عمومی	۳	۴۸	—	۴۸	ندارد
۳	آیین زندگی	۲	۳۲	—	۳۲	ندارد
۴	جمعیت و تنظیم خانواده	۱	۱۶	—	۱۶	ندارد
۵	تربیت بدنی (۱)	۱	—	۳۲	۳۲	ندارد
۶	تربیت بدنی (۲)	۱	—	۳۲	۳۲	تربیت بدنی (۱)
جمع کل واحدها		۱۱	۱۴۴	۶۴	۲۰۸	



### دروس پایه

ردیف	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیش نیاز
			نظری	عملی	جمع	
۱	آموزش زبان عربی (۱)	۴	۶۴	—	۶۴	ندارد
۲	آموزش زبان عربی (۲)	۶	۹۶	—	۹۶	آموزش زبان عربی (۱)
۳	آموزش نحو عربی (۱)	۴	۶۴	—	۶۴	آموزش زبان عربی (۲)
۴	آموزش نحو عربی (۲)	۴	۶۴	—	۶۴	آموزش نحو عربی (۱)
۵	قرائت متون فرهنگ عربی	۲	۳۲	—	۳۲	ندارد
۶	ترجمه از عربی به فارسی (۱)	۲	۳۲	—	۳۲	آموزش زبان عربی (۲)
۷	ترجمه از عربی به فارسی (۲)	۲	۳۲	—	۳۲	ترجمه از عربی به فارسی (۱)
۸	منطق	۲	۳۲	—	۳۲	ندارد
۹	آشنایی با قرآن کریم	۲	۳۲	—	۳۲	ندارد
۱۰	آشنایی با علوم حدیث	۲	۳۲	—	۳۲	ندارد
۱۱	تاریخ اسلام	۲	۳۲	—	۳۲	ندارد
۱۲	آشنایی با مبانی فقه و حقوق اسلامی	۲	۳۲	—	۳۲	ندارد
۱۳	آشنایی با کلیات فقه و حقوق اسلامی	۲	۳۲	—	۳۲	ندارد
۱۴	مبانی کامپیوتر و کاربرد آن	۲	۳۲	—	۳۲	ندارد
جمع کل واحدهای دروس پایه		۳۸	۶۰۸	—	۶۰۸	



### دروس تخصصی الزامی

ردیف	نام درس	تعداد واحد	نظری	عملی	جمع	پیش نیاز
۱	عرفان نظری	۲	۳۲	—	۳۲	ندارد
۲	عرفان عملی	۲	۳۲	—	۳۲	عرفان نظری
۳	تاریخ تصوف (۱)	۲	۳۲	—	۳۲	ندارد
۴	تاریخ تصوف (۲)	۲	۳۲	—	۳۲	تاریخ تصوف (۱)
۵	متون عرفانی فارسی (۱)	۲	۳۲	—	۳۲	ندارد
۶	متون عرفانی فارسی (۲)	۲	۳۲	—	۳۲	متون عرفانی فارسی (۱)
۷	متون عرفانی فارسی (۳)	۲	۳۲	—	۳۲	متون عرفانی فارسی (۲)
۸	متون عرفانی عربی (۱)	۲	۳۲	—	۳۲	ندارد
۹	متون عرفانی عربی (۲)	۲	۳۲	—	۳۲	متون عرفانی عربی (۱)
۱۰	آشنایی با سنت های عرفانی غیر اسلامی	۲	۳۲	—	۳۲	ندارد
۱۱	روش های مطالعات دینی (۱)	۲	۳۲	—	۳۲	ندارد
۱۲	روش های مطالعات دینی (۲)	۲	۳۲	—	۳۲	روش های مطالعات دینی (۱)
۱۳	ادیان ابتدایی و قدیم (۱)	۲	۳۲	—	۳۲	ندارد
۱۴	ادیان ابتدایی و قدیم (۲)	۲	۳۲	—	۳۲	ادیان ابتدایی و قدیم (۱)
۱۵	ادیان هند (۱)	۲	۳۲	—	۳۲	ندارد
۱۶	ادیان هند (۲)	۲	۳۲	—	۳۲	ادیان هند (۱)
۱۷	دین بودا	۲	۳۲	—	۳۲	ندارد
۱۸	دین خاور دور	۲	۳۲	—	۳۲	ندارد
۱۹	ادیان ایران پیش از اسلام (۱)	۲	۳۲	—	۳۲	ندارد
۲۰	ادیان ایران پیش از اسلام (۲)	۲	۳۲	—	۳۲	ادیان ایران پیش از اسلام (۱)



۲۱	دین یهود (۱)	۲	۳۲	—	۳۲	ندارد
۲۲	دین یهود (۲)	۲	۳۲	—	۳۲	دین یهود (۱)
۲۳	مسیحیت (۱)	۲	۳۲	—	۳۲	دین یهود (۲)
۲۴	مسیحیت (۲)	۲	۳۲	—	۳۲	مسیحیت (۱)
۲۵	تاریخ فلسفه اسلامی (۱)	۲	۳۲	—	۳۲	ندارد
۲۶	تاریخ فلسفه اسلامی (۲)	۲	۳۲	—	۳۲	تاریخ فلسفه اسلامی (۱)
۲۷	تاریخ فلسفه غرب (۱)	۲	۳۲	—	۳۲	ندارد
۲۸	تاریخ فلسفه غرب (۲)	۲	۳۲	—	۳۲	تاریخ فلسفه غرب (۱)
۲۹	علم کلام (۱)	۲	۳۲	—	۳۲	ندارد
۳۰	علم کلام (۲)	۲	۳۲	—	۳۲	علم کلام (۱)
۳۱	تاریخ فرق اسلامی (۱)	۲	۳۲	—	۳۲	ندارد
۳۲	تاریخ فرق اسلامی (۲)	۲	۳۲	—	۳۲	تاریخ فرق اسلامی (۱)
۳۳	فلسفه دین	۲	۳۲	—	۳۲	ندارد
۳۴	متون دینی به زبان خارجی (۱)	۲	۳۲	—	۳۲	ندارد
۳۵	متون دینی به زبان خارجی (۲)	۲	۳۲	—	۳۲	متون دینی به زبان خارجی (۱)
۳۶	متون دینی به زبان خارجی (۳)	۲	۳۲	—	۳۲	متون دینی به زبان خارجی (۲)
۳۷	متون دینی به زبان خارجی (۴)	۲	۳۲	—	۳۲	متون دینی به زبان خارجی (۳)
۳۸	متون عرفانی به زبان خارجی (۱)	۲	۳۲	—	۳۲	ندارد
۳۹	متون عرفانی به زبان خارجی (۲)	۲	۳۲	—	۳۲	متون عرفانی به زبان خارجی (۱)
جمع کل واحدها		۷۸	۱۲۴۸	—	۱۲۴۸	



### دروس تخصصی اختیاری \*

ردیف	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیش نیاز
			نظری	عملی	جمع	
۱	روش تفسیر قرآن	۲	۳۲	—	۳۲	ندارد
۲	تفسیر عرفانی قرآن	۲	۳۲	—	۳۲	ندارد
۳	اخلاق در ادیان	۲	۳۲	—	۳۲	ندارد
۴	دین و اسطوره	۲	۳۲	—	۳۲	ندارد
۵	علم و دین	۲	۳۲	—	۳۲	ندارد
۶	تاریخ تشیع	۲	۳۲	—	۳۲	ندارد
۷	معارف شیعه	۲	۳۲	—	۳۲	ندارد
۸	مطالعات اسلامی در غرب	۲	۳۲	—	۳۲	ندارد
۹	مبانی جامعه شناسی	۲	۳۲	—	۳۲	ندارد
۱۰	فلسفه اخلاق	۲	۳۲	—	۳۲	ندارد
جمع کل واحدها		۲۰	۳۲۰	—	۳۲۰	

\* دانشجویان موظف به گذراندن ۸ واحد درسی از ۲۰ واحد دروس تخصصی اختیاری می باشند.



فصل سوم

شناسنامه سرفصل دروس



## آموزش زبان عربی (۱)

نوع درس: پایه

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنا ساختن دانشجویان با واژگان، ترکیبات و جملات ساده عربی  
سرفصل:

واج شناسی (با تکیه بر مصوت‌های کوتاه، بلند و مرکب)

نقش‌های اصلی واژه در زبان عربی

ترکیب‌های واژگانی (اضافی، وصفی، اضافی - وصفی)

شناخت انواع جمله (اسمیه و فعلیه)

آشنایی با ساختار جملات ساده و گسترده

بازشناسی نحوه کاربرد ابزارهای زبانی (حروف ربط، حروف جر، حروف نصب و...)

فعل و وجوه آن (خبری، التزامی و ...)

منبع: کتاب آموزش زبان عربی (۱) تألیف دکتر آذرتاش آذرنوش، مرکز نشر دانشگاهی





## آموزش زبان عربی (۲)

نوع درس: پایه

تعداد واحد: ۶

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: آموزش زبان عربی (۱)

هدف: آشنا ساختن دانشجویان با ساختارهای گوناگون زبان عربی و تقویت توان قرائت، فهم و تکلم به این زبان

سرفصل:

آشنایی با انواع قیده‌های ساده و ترکیبی در زبان عربی (حال، تمیز، قید بیانی و ...)

شناخت اشکال گوناگون جملات ربطی (ان، لکن، ف و ...)

شناخت اشکال گوناگون جملات موصولی (مبهم، معین و ...)

آشنایی با پرکاربردترین ساختارهای ویژه زبان عربی مانند: کلا و کلتا، ما إن و ....

شناخت انواع فعلهای کمکی در زبان عربی و چگونگی استعمال آنها مانند: کاد+ مضارع، عاد+ مضارع، مازال+ مضارع و ....

منبع: کتاب آموزش زبان عربی (۲) تالیف دکتر آذرتاش آذرنوش، مرکز نشر دانشگاهی



## آموزش نحو عربی (۱)

نوع درس: پایه

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: آموزش زبان عربی (۲)

هدف: آموزش ساختارهای نحوی عربی با نظر به مصطلحات کلاسیک (اعراب، بنا و مرفوعات)

سرفصل:

شناخت انواع معرب و مبنی (اسم و فعل)

شناخت انواع اسم منصرف و غیر منصرف

شناخت مواضع رفع، نصب و جزم فعل مضارع

شناخت انواع اسم مرفوع و احکام آنها: مبتدا - خبر - فاعل - نائب فاعل - اسم کان و

اخواتها - اسم کاد و اخواتها - اسم حروف شبیه به لیس - خبر لای نفی جنس و ...

منبع: مبادئ العربیة (۳) تالیف رشید الشرتونی، اعداد: حمید محمدی، انتشارات دارالعلم



## آموزش نحو عربی (۲)

نوع درس: پایه

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: آموزش نحو عربی (۱)

هدف: آموزش ساختارهای نحوی عربی با نظر به مصطلحات کلاسیک (منصوبات و مجرورات)

سرفصل:

شناخت انواع اسم منصوب و احکام آنها: مفعول مطلق - مفعول به (اعم از اغراء، تحذیر، اختصاص، اشتغال ...) - منادی - مفعول له - مفعول فیه - مفعول معه - حال - تمییز - استثناء

شناخت انواع اسم مجرور و احکام آنها: مجرور به جرّ - مضاف الیه و اضافه معنوی و لفظی

منبع: مبادئ العربیة (۳) تألیف رشید الشرتونی، اعداد: حمید محمدی، انتشارات دارالعلم



## قرائت متون فرهنگ عربی

نوع درس: پایه

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشیاز: ندارد

هدف: آماده‌سازی دانشجو در خواندن متون عربی و اعمال اعراب‌های لازم.

سرفصل:

۱۰ متن از دوران‌های مختلف (از نهج البلاغه تا طه حسین با نمایش‌نامه‌های عربی از توفیق الحکیم، محمود تیمور ....) انتخاب شده دانشجو آنها را می‌خواند و اعراب‌گذاری می‌کند. اعراب‌گذاری او در کلاس اصلاح شده استاد به تجزیه و تحلیل عبارت‌ها می‌پردازد تا فهم آنها را به نحو عمیقی به ذهن دانشجو نزدیک سازد. توضیحات نحوی پیوسته تکرار می‌شود تا نحوه اعمال آنها را دانشجو بهتر بیاموزد.

منبع: گزیده‌های نظم و نثر عربی از مجموعه کتاب‌هایی که در همین زمینه چاپ شده است.



## ترجمه از عربی به فارسی (۱)

نوع درس: پایه

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: آموزش زبان عربی (۲)

هدف: آموزش عملی ترجمه از عربی به فارسی

سرفصل:

از آنجا که ترجمه بیش از هر درس دیگر مورد استفاده بعدی دانشجویان قرار می‌گیرد، ناچار تدریس آن طی برنامه دقیق انجام خواهد گرفت. گزینش متن ترجمه بسیار حساس و مختلف است. تعداد پانزده قطعه از کتاب‌های کهن تا معاصر اختیار شده، کلمات دشوار و ترکیب‌های پیچیده آنها در حاشیه شروع می‌گردد. آنگاه دانشجو ترجمه آنها را در کلاس عرضه کرده به کمک استاد تصحیح می‌نماید. در این درس، جوانب زبان فارسی با عنایت خاص مراعات می‌شود. میان ترجمه‌های ارائه شده توسط دانشجویان مقایسه خواهد شد و بهترین را با نظر استاد به عنوان ترجمه نهایی انتخاب می‌کنند. یکی از تکلیف‌هایی که به دانشجو داده می‌شود، بررسی انتقادی متونی است که ترجمه و چاپ شده است. مراد از این بررسی و نقد، آن است که دانشجو از کوشش‌های یک مترجم تجربه‌دار و نحوه برخورد او با کلمات و ساخت‌های دشوار عربی آگاه شود.

منبع: متون برگزیده از سوی بخش عربی



## ترجمه از عربی به فارسی (۲)

نوع درس: پایه

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشیاز: ترجمه عربی به فارسی (۱)

هدف: آموزش عملی ترجمه از عربی به فارسی

سرفصل:

گزینش ۱۰ متن (هر متن حدود یک صفحه A4) از دوران‌های مختلف و بیان تفاوت‌های زبانی متون و نحوه ترجمه آنها به اسلوب‌های مناسب هر زمان. آگاهی بر تئوری‌های معروف ترجمه که اینک بیشتر در علم زبان‌شناسی بررسی می‌شود. آموزش این تئوری‌ها به دانشجو امکان می‌دهد که هنگام کار، پیشاپیش شیوه‌ای را که می‌خواهد در ترجمه به کار برد، انتخاب کند. این درس بر پایه گفتارهای استاد استوار می‌گردد و دانشجو تفصیل آن را در منابع دیگر می‌خواند.

منابع: درباره ترجمه، تألیف چندین نویسنده، نشر دانشگاهی.

آئین ترجمه (چند کتاب از: ۱- زرین کوب ۲- معروف ۳- فرزانه و فاتحی‌نژاد)



## منطق

نوع درس: پایه

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی اجمالی با مباحث علم منطق

## سرفصل

تعریف علم منطق و نقش راهبردی آن

فرآیند تفکر و خطاپذیری آن

منطق تعریف: اقسام تعریف - شرایط و ضوابط منطقی تعریف - خطاپذیری ذهن در تعریف

منطق استدلال: قضیه و اقسام آن - استدلالهای مباشر - قیاس استثنایی - قیاس اقترانی - استقراء و تمثیل - مغالطات - شناخت ارکان علوم.

## منابع

المنطق و مناهج البحث: دکتر عبدالهادی فضلی

منطق: دکتر قراملکی ، مبانی منطق: دکتر اژه ای



## آشنایی با قرآن کریم

نوع درس: پایه

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی اجمالی با قرآن کریم و تفسیر و فهم آن

سرفصل:

- ۱- اسامی و واوصاف قرآن کریم
- ۲- حقیقت قرآن کریم ذیل آیات (اعراف: ۴۵، زخرف: ۳ و ۴ بروج: ۲۲، هود: ۱).
- ۳- تاریخ قرآن شامل مباحث ارتباط خداوند با پیامبر (وحی و نزول)، انتقال وحی به مردم (شفاهی، کتبی)، حفظ و نگهداری (حافظه، کتابت و...)
- ۴- تحریف ناپذیری، حقانیت، اعجاز و تحدی قرآن
- ۵- مقدمات لازم برای ورود به تفسیر
- ۶- تفسیر و تأویل و تفاوت آن دو
- ۷- نمونه ای از تفسیر قرآن کریم (تفسیر سوره حمد)

منابع:

- پژوهشی در تاریخ قرآن، سید محمد باقر حجتی
- تفسیر سوره حمد از المیزان فی تفسیر القرآن، سید محمد حسین طباطبایی
- البيان فی تفسیر القرآن، سید ابوالقاسم خوئی
- صیانه القرآن عن التحریف، محمد هادی معرفت
- الاتقان، جلال الدین سیوطی
- آموزش علوم قرآنی، محمد هادی معرفت
- شناخت قرآن، علی اکبر کمالی دزفولی





## آشنایی با علوم حدیث

نوع درس: پایه

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف درس: آشنایی با منابع و مصطلحات حدیث

### سرفصل:

اصطلاحات اولیه مانند حدیث، اثر، خبر، سنت، روایت

الف - تقسیمات حدیث شامل:

- اقسام کلی حدیث: متواتر و واحد
- اقسام اصلی خبر واحد: صحیح، حسن، موثق، ضعیف
- اقسام حدیث ضعیف
- اقسام مشترک
- تحمل حدیث
- شرایط راوی، جرح و تعدیل
- قواعد و شروط فهم حدیث

منابع حدیثی شیعه: اصول اربعماه - کتب اربعه شیعه - جوامع حدیثی در دوره متأخران

منابع حدیثی اهل سنت: مصنفات اولیه - مسانید حدیثی مثل مسند احمد بن حنبل و ...

صحاح و سنن حدیثی - کتب جوامع حدیثی در دوره متأخران

منابع:

درسنامه علم حدیث: علی نصیری، تاریخ عمومی حدیث دکتر مجید معارف، درایه الحدیث: کاظم

مدیر شانه چی، علم الدرایه تطبیقی: سید رضا مؤدب. دانش درایه الحدیث: ربانی. اصول الحدیث:

عبدالهادی فضلی ترجمه اقبال



## تاریخ اسلام

نوع درس: پایه

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با تاریخ اسلام از بعثت پیامبر (ص) تا پایان خلفای راشدین

سر فصل:

- ارائه طرح کلی درس، مقدمه ای در ضرورت مطالعه تاریخ به ویژه تاریخ اسلام، معرفی منابع قدیم و جدید- اوضاع جغرافیایی، اجتماعی، فکری، سیاسی جزیره العرب پیش از ظهور اسلام به منظور شناخت تأثیر آن بر دوره اسلامی - نسبت رسول خدا (ص) از اسماعیل تا عبدالله، ولادت آن حضرت و مهمترین رویدادهای زندگی وی تا بعثت- بعثت، مراحل دعوت، نخستین گروندگان به اسلام، شیوه های دعوت پیامبر (ص) با استناد به آیات و روایات، هجرت به حبشه- روشهای مقابله مشرکان (مذاکره، وعده وعید، شکنجه و آزار و ...) وفات ابوطالب و خدیجه، گسترش دعوت به خارج از مکه (طائف و یثرب)- مقدمات هجرت، اوضاع سیاسی - اجتماعی یثرب، بیعت عقبه اول و دوم، هجرت به یثرب و پیامدهای آن در مدینه (تشکیل جامعه و حکومت نوپای اسلامی) و مکه، پیمان نامه عمومی، عقد اخوت، بنای مسجد و ... - برخورد های نظامی قریش و مسلمانان (علل و پیامد ها): غزوه بدر، احد، رجیع، بئر معونه و دیگر رویدادها تا سال سوم هجرت- بررسی غزوه خندق، صلح حدیبیه، فتح مکه، حنین، طائف و دیگر رویدادها تا سال هشتم هجرت- نحوه تعامل و برخوردهای نظامی یهودیان و مسلمانان (علل و پیامد): بنی قینقاع، بنی نضیر، بنی قریظه و خیبر- گسترش اسلام در جزیره العرب و دعوت از سران دولتهای همجوار، غزوه مونه، تبوک، حجه الوداع، واقعه غدیر، میراث کلی عصر نبوت- رحلت پیامبر (ص)، پایان عصر تنزیل و آغاز عصر تأویل. علل شکل گیری واقعه سقیفه و بررسی کنشها و واکنشها - پیامبران دروغین، اهل رده و بررسی فتوحات (علل و پیامدها)- مهمترین اقدامات و حوادث دوره خلافت سه خلیفه اول- علل اعتراض به عثمان و قتل او و زمینه ها و شرایط به خلافت رسیدن علی (ع) - مهمترین رویدادهای دوره خلافت علی



(ع) (جنگ جمل ، صفین، نهروانو...) - شهادت امام علی (ع) و خلافت حسن (ع) و بررسی و تحلیل خلافت شش ماهه اول آن حضرت.

منابع:

قرآن کریم ، نهج البلاغه، سیره ابن اسحق، و سیره ابن هشام، مغازی واقعی، تاریخ طبری، فتوح البلدان، بلاذری، وقعه الجمل: شیخ مفید، وقعه الصفین: نصر بن مزاحم، تاریخ زندگانی پیامبر اسلام: محمد ابراهیم آیتی. سیره رسول الله: زریاب خویی. تشیع در مسیر تاریخ: جعفری ترجمه آیت اللهی. تاریخ اسلام، فیاض ، شهیدی تاریخ تحلیل اسلامی: جعفر شهیدی، جانشینی محمد: مادلونگ



## آشنایی با مبانی فقه و حقوق اسلامی

نوع درس: پایه

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با مبانی فقه و اصول استنباط احکام.

سرفصل:

الف: اهمیت و ضرورت آشنایی با مبانی فقه و اصول استنباط، تعریف علم اصول فقه و نقش آن در اجتهاد علوم مورد نیاز برای اجتهاد، چگونگی پیدایش علم اصول و تاریخچه مختصر آن، دسته بندی موضوعات اصول فقه؛

ب: ادله احکام شامل:

- ادله اجتهادی: کتاب: شامل اشاره به آیات الاحکام، حجیت ظواهر کتاب و دلایل آن؛ سنت: تعریف سنت، اقسام خبر (متواتر و واحد)، شرح قول، فعل و تقریر معصوم، مبانی فهم سنت؛ اجماع: تعریف، اجماع محصل، اجماع منقول، چگونگی کشف اجماع از قول معصوم، دلیل لفظی و دلیل لبی؛ عقل: مستقلات و غیر مستقلات عقلیه، شرح بنای عقلا، وجوه حجیت دلیل عقل، مقدمه واجب، اجتماع امر و نهی.

- ادله فقهاتی: اصول عملیه: برائت، احتیاط، تخییر، استصحاب، با شرح مختصر هر یک، حکم واقعی و حکم ظاهری، تعارض ادله.

منابع:

اصول فقه مظفر و شرح آن. مبانی کلامی اجتهاد: هادوی تهرانی. مبادی فقه و اصول: علیرضا فیض. مبادی الاصول: عبدالهادی الفضلی. الوجیز فی اصول الفقه: وهبه الزحیلی. تقریرات اصول: محمود شهابی.



## آشنایی با کلیات فقه و حقوق اسلامی

نوع درس: پایه

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشیاز: ندارد

اهداف: آشنائی با ابواب مختلف عبادات، عقود، ایقاعات و احکام.

سرفصل:

- تعریف فقه، موضوع فقه، غرض و فایده فقه، علل نیاز به فقه، قلمرو فقه، ویژگی‌های فقه، ارتباط فقه و با حقوق و اخلاق؛

- مروری بر ابواب و رنوس مسائل فقه در حد تعریف هر یک از عناوین و موضوعات با بیان ارکان و مسئل کلی آنها.

منابع:

مبادی فقه و اصول: علیرضا فیض. سلسله بحثهای فلسفه فقه: مصطفی محقق داماد و ...  
مبانی کلامی اجتهاد: هادی تهرانی. مبادی فقه: سید رضا موسوی. مجموعه آثار، ج ۲۰،  
معرفه ابواب الفقه (چکیده تحریر الوسيله امام خمینی): محسن فقیهی.



## مبانی کامپیوتر و کاربرد آن

نوع درس: پایه

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با مبانی سخت افزار و نرم افزار و اینترنت

سر فصل:

۱- آشنایی با ساختمان کامپیوتر (اجزای سخت افزاری)

۲- آشنایی با سیستم عامل (windows)

۳- نرم افزارهای دفتری (Word, Excel, Power Point)

۴- مبانی اینترنت (آشنایی با web ، ساختن صفحات web ، موتورهای جستجو و پست

الکترونیکی)

۵- آشنایی با نرم افزارهای مخصوص مطالعات دینی و الهیات



## عرفان نظری

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با مباحث اصلی عرفان نظری

### سر فصل

عرفان (تعریف، موضوع، روش،.....)، تاریخچه عرفان اسلامی، وجود، مراتب وجود، اسماء و صفات، اعیان ثابته، حضرات خمس، تجلی، فیض اقدس، فیض مقدس، مراتب کشف و شهود، انسان کامل، حقیقت محمدیه، حقیقت ولایت و ...

### منابع :

اللمع فی التصوف، ابونصر سراج - فصوص الحکم، ابن عربی - شرح مقدمه قیصری، جلال الدین آشتیانی - رسایل داود قیصری - عرفان عارفان مسلمان، نیکلسن - شرح گلشن راز، محمد لاهیجی - حکمت الاشراف، شیخ شهاب الدین سهروردی - نقد النصوص، عبد الرحمن جامی - هستی از نظر فلاسفه و عرفا، جلال الدین آشتیانی - الانسان الکامل، نسفی.



## عرفان عملی

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: عرفان نظری

هدف: آشنایی با سیر و سلوک عرفانی

سر فصل:

سیر و سلوک، مراحل سلوک، شریعت، طریقت و حقیقت

مقامات: توبه، ورع، زهد، فقر، صبر، توکل و رضا

احوال: مراقبه، قرب، محبت، خوف و رجا، شوق و انس، مشاهده، اطمینان، یقین، فنا و بقا

مقام مشایخ: پیر، اوصاف پیر، رابطه مریدی و مرادی

منابع:

اللمع فی التصوف ابونصر سراج۔ رساله قشیریہ۔ منطق الطیر عطار۔ احیاء علوم الدین  
ابوحامد غزالی۔ کیمیای سعادت ابوحامد غزالی۔ کشف المحجوب هجویری۔ مجموعه  
رسائل خواجه عبدالله انصاری۔ صد میدان خواجه عبدالله انصاری۔ منازل السائرین خواجه  
عبدالله انصاری۔ عوارف المعارف شیخ شهاب الدین سهروردی۔ مرصاد العباد نجم  
رازی۔ مقامات اربعین۔ ابوسعید ابی الخیر۔





## تصوف (۱)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با تاریخ تصوف اسلامی از قرن اول تا قرن هفتم هجری

سر فصل:

تصوف (تعریف، موضوع، مسائل، هدف، روش، اهمیت و ضرورت)، سرچشمه تصوف و نظریه‌های مختلف مربوط به آن (سرچشمه‌های درونی و بیرونی)، سیر تاریخی تصوف از قرن اول تا قرن هفتم (تصوف و زهد، مکتب خراسان و مکتب بغداد)، معرفی اجمالی شخصیت‌های مهم صوفی و آراء آنها از جمله جنید، بایزید، حلّاج، خرقانی، ابوسعید ابی‌الخیر، خواجه عبدالله انصاری و غزالی.

طریقت یا سلسله‌های مهم صوفیانه تا قرن هفتم.

ابن عربی و تاثیر او در تصوف اسلامی.

جلال‌الدین محمد مولوی و نجم‌الدین اکبری.

منابع:

تاریخ تصوف در اسلام، قاسم غنی - ابعاد عرفانی اسلام، آن ماری شیمل - اللمع فی التصوف، ابونصر سراج - تاریخ ادبیات در ایران، ذبیح‌الله صفا - جستجو در تصوف و دنباله جستجو در تصوف، عبدالحسین زرین کوب - ارزش میراث صوفیه عبدالحسین زرین کوب.



## تصوف (۲)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: تصوف (۱)

هدف: آشنایی با تاریخ تصوف اسلامی از قرن هشتم هجری تا عصر حاضر

سر فصل:

حمله مغول و تأثیر آن بر تصوف اسلامی، انتقال تصوف به شبه قاره (معرفی برخی از طریقه‌های صوفیه هند، بررسی آراء و احوال صوفیان هند)، شارحان ابن عربی، شخصیت و آثار مهم تصوف و عرفان این دوره (شیخ محمود شبستری، حافظ)، تصوف در دوره صفوی، (رابطه تشیع و تصوف)، رشد سلسله‌های صوفیه در این دوره، تصوف و مکتب اصفهان (میرداماد، شیخ بهایی، فیض کاشانی، میرفندرسکی، لاهیجی و صدرالدین شیرازی)، تصوف بعد از صوفیه تا پایان دوره قاجاریه.

منابع:

جستجو در تصوف و دنباله آن، زرین کوب- ارزش میراث صوفیه، زرین کوب -  
تاریخ ادبیات در ایران، ذبیح الله صفا- عرفان و ادب در عصر صفوی، تمیم داری- تاریخ  
تصوف در هند، عباس اطهر رضوی- سلسله‌های صوفیه در ایران، مدرس چهاردهی-  
الصله بین التصوف و التشیع، مصطفی کامل شبی.



## متون عرفانی فارسی (۱)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنائی با متون عرفانی فارسی و اصطلاحات عرفانی (آثار اولیه عرفا)

سرفصل:

منتخبانی از کشف المحجوب هجویری - منتخبانی از کیمیای سعادت غزالی - رسائل  
خواجه عبدالله انصاری - اسرار التوحید فی مقامات شیخ ابی سعید - تمهیدات عین  
القضات همدانی - حدیقه سنائی - منطق الطیر عطار، سوانح العشاق احمد غزالی به  
تشخیص استاد (با شرح اصطلاحات و مطالب).



## متون عرفانی فارسی (۲)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: متون عرفانی (به زبان فارسی) (۱)

هدف: آشنائی با متون عرفانی و تفسیر و شرح اصطلاحات عرفانی

سرفصل:

مرصادالعباد، نجم الدین رازی - منتخباتی از دیوان شمس و مثنوی مولانا - گلشن راز  
شیخ محمود شبستری - دیوان فخر الدین عراقی - دیوان حافظ به تشخیص استاد (با  
شرح اصطلاحات و مطالب).



## متون عرفانی فارسی (۲)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: متون عرفانی فارسی (۱)

هدف: آشنائی با متون عرفانی و تفسیر و شرح اصطلاحات عرفانی

سرفصل:

مرصادالعباد، نجم الدین رازی - منتخباتی از دیوان شمس و مثنوی مولانا - گلشن راز

شیخ محمود شبستری - دیوان فخر الدین عراقی - دیوان حافظ به تشخیص استاد (با

شرح اصطلاحات و مطالب).



### متون عرفانی فارسی (۳)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: متون عرفانی فارسی (۲)

هدف: بررسی و فهم متون عرفانی

سرفصل:

مصباح الهدایه، عزالدین کاشانی - منتخباتی از آثار جامی و فیض کاشانی - ترجیع  
بندهای هاتف اصفهانی - منتخباتی از مکاتیب شیخ احمد سرهندی - آثار شاه نعمت الله  
ولی با شرح مطالب و اصطلاحات عرفانی.



## متون عرفانی عربی (۱)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشیاز: ندارد

هدف: آشنائی با متون عرفانی به زبان عربی و تفسیر و شرح اصطلاحات عرفانی

سرفصل:

گزیده‌هایی از کتاب‌های: اللمع فی التصوف تألیف ابونصر سراج - قوت القلوب  
ابوطالب مکی - رساله قشیریه تألیف ابوالقاسم قشیری - التعرف کلابادی - اشارات ابن  
سینا - عوارف المعارف سهروردی به انتخاب استاد (با شرح مضامین و اصطلاحات  
عرفانی).



## متون عرفانی عربی (۲)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: متون عرفانی عربی (۱)

هدف: آشنائی با متون عرفانی به زبان عربی و تفسیر و شرح اصطلاحات عرفانی

سر فصل:

گزیده‌هایی از کتابهای: رسایل داود قیصری - احیاء العلوم الدین غزالی - الانسان الكامل

جیلی - فصوص الحکم ابن عربی - جامع الاسرار سید حیدر آملی.





## آشنایی با سنت های عرفانی غیر اسلامی

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با آموزه های عرفانی در ادیان غیر از اسلام

سرفصل:

تعریف واژه های عرفان، تجربه عرفانی و تجربه دینی

آشنایی با سنت عرفانی هند (تعالیم اوپانیشادی، مکاتب عرفانی در تفسیر بر اوپانیشادها، آموزه های عرفانی در آیین بهتکی)، آشنایی با سنت عرفانی یهود (عرفان مرکبه، قبالا، حسیدیم)، آشنایی با سنت عرفانی مسیحیت (فرانسیسکن ها، دومینیکن ها، سیسترکن ها)، آشنایی با نظرات عرفانی مایستر اکهارت، جان آو دلاکراث، جان یانین.

منابع:

عرفان و فلسفه، استیس ترجمه خرماشاهی - روح فلسفه در قرون وسطی، اتین ژیلسون -  
دین و روان نوشته ویلیام جیمز - پرسش از خدا در تفکر هایدگر به ضمیمه (رساله  
وارستگی) مایستر اکهارت و جیمز ال پروتی، ترجمه جوزی - آیین هند و عرفان  
اسلامی، شایگان - آیین قبالا، کاویانی - اوپانیشاد، ترجمه داراشکوه - بهگودگیتا، ترجمه  
موحد.

Mysticism, Underhill

The way of the Mystics, Smith



Meister Eckhart, Mystic and Philosopher, Schurmann

Hindu Mysticism, Dasgupta

مقالات عرفانی در

Encyclopedia of Religion, ed., Eliade

Encyclopedia of Religion and Ethics, ed., Hastings

Encyclopedia Judaica, ed., Cecil Roth.



## روش های مطالعات دینی (۱)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با روش های کلاسیک و معاصر دین شناسی

سرفصل:

دین شناسی، تاریخچه مطالعات دینی، رویکردهای مطالعات دینی، انسان شناسی دین (بررسی آراء ماکس مولر، تایلور، اسپنسر، فریزر، مالینوسکی، رابرتسون اسمیت، مارت و اوانس پریچارد)، جامعه شناسی دین (کنت، دورکهم، وبر، پارسونز، پیتز برگر،...)

منابع:

جامعه شناسی، آنتونی گیدنز - جامعه شناسی دین، ملکلم هامیلتون، ترجمه ثلاثی - ماکس وبر و جامعه شناسی، ترجمه نیک گهر - مراحل اساسی اندیشه در جامعه شناسی، ریمون آرون، ترجمه ثلاثی - تاریخ مردم شناسی، هس، ترجمه ابوالقاسم طاهری - دین پژوهی، میرچا الیاده، ترجمه خرمشاهی - مطالعات مردم شناسی دین، برایان ترنر - هفت نظریه در باب دین - تاریخ جامعه شناسی، ترجمه زرفروشان و مقالات مربوط در

Encyclopedia of Religion, ed., Eliade

Encyclopedia of Religion and Ethics, ed., Hastings.



## روش های مطالعات دینی (۲)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: روش های مطالعات دینی (۱)

هدف: آشنایی با روش های کلاسیک و معاصر دین شناسی

سرفصل:

روانشناسی دین (بررسی آراء ویلیام جیمز، فروید، یونگ، آبراهام مازلو، اریک فروم، هود، ولف، آلپوری و...)

پدیدار شناسی دین (تاریخچه پدیدارشناسی دین، پدیدار شناسی فلسفی، تأثیر هوسرل بر دین پژوهان، بررسی آرای سوسایه، سودریلوم، فان درلیو، کریستن سن، بلیکر، رودلف اوتو، مرسیا الیاده)

هرمنوتیک (تاریخچه و بررسی آرای شلایر ماخر، دیلتای، گادامرو...).

منابع:

جامعه شناسی دین ملکلم همیلتون، ترجمه ثلاثی - تاریخ طبیعی دین، دیوید هیوم، ترجمه حمید عنایت - دین و روان، ویلیام جیمز - روانشناسی دین، یونگ، ترجمه محمد سروری - آینده یک پندار، فروید، ترجمه رضی - توتم و تابو، فروید، ترجمه خنجی - تفکر دینی در قرن بیستم، جان مک کواری، ترجمه بهزاد سالکی - حلقه انتقادی، دیوید هوی، مراد فرهاد پور - تأویل و ساختار متن، بابک احمدی - هرمنوتیک مدرن، مجموعه مقالات، ترجمه بابک احمدی مجله فرهنگ، سال نهم، شماره دوم (وپژه پدیدار شناسی) - دین پژوهی، میرچا الیاده، ترجمه خرماشاهی - پدیدار شناسی دین، محمود خاتمی.



## ادیان ابتدایی و قدیم (۱)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنائی دانشجویان با نظریه های مربوط به ادیان ابتدایی و قدیم

سرفصل:

ویژگی های اندیشه مردم ابتدایی، تعاریف (دین، تابو، مانا، فنیش، مقدس و ...)

ادیان ابتدایی: طبیعت گرایی، آنیمیزم، توتیمیزم، جادو و ارتباط آن با دین.

منابع:

مقدمه بر فلسفه ای از تاریخ، میرچا الیاده، ترجمه بهمن سرکاراتی - توتیمیزم، جمشید آزادگان - تاریخ اندیشه های اجتماعی، بارنز وبکر، ترجمه جواد یوسفیان - جامعه شناسی دین، ملکوم هامپلتون، ترجمه محسن ثلاثی - تاریخ جامع ادیان، جان ناس، ترجمه حکمت - تاریخ جامعه شناسی، ترجمه زرفروشان - توتیمیزم، لوی اشتراوس، ترجمه راد.



## ادیان ابتدایی و قدیم (۲)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ادیان ابتدایی و قدیم (۱)

هدف: آشنائی دانشجویان با ادیان قدیم

سرفصل:

دین مصر باستان، دین بین النهرین باستان، دین در اروپای قدیم (یونان باستان، روم باستان و...)، دین در امریکای لاتین، دین در افریقا، دین اعراب پیش از اسلام.

منابع:

تاریخ جامع ادیان، جان ناس، ترجمه حکمت - تاریخ تمدن ویل دورانت - فرهنگ اساطیر مصر، ژویو، ترجمه اسماعیل پور - اساطیر مصر، یونس، ترجمه فرخی - اساطیر خاور میانه، س م هوک، ترجمه مزدپور - فرهنگ اساطیر آشور و بابل، ژیران، ترجمه اسماعیل پور - اساطیر خاور میانه، گریمال هوک، ترجمه عبدالله نژاد - اساطیر خاور نزدیک، جان گری، ترجمه فرخی - اساطیر یونان و روم، فاطمی - فرهنگ اساطیر یونان و روم، گریمال هوک، ترجمه بهمنش - اساطیر یونان، ژیران، ترجمه اسماعیل پور - اساطیر یونان و روم، گرین، ترجمه آقاجانی - جهان مذهبی (مجموعه مقالات)، ترجمه عبدالرحیم گواهی - ادیان آسیائی (مجموعه مقالات)، ترجمه عبدالرحیم گواهی - کتاب الاصنام، کلبی، ترجمه جلالی نایینی - فرهنگ تحلیلی مذاهب آمیکایی، لئوروستن، ترجمه بقایی - دایره المعارف هستینگز و الیاده.



## ادیان هند (۱)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با ادیان و مذاهب هند و عقاید آنها

سرفصل:

فرهنگ و تمدن بومی دره سند، دراویدینها، مهاجرت اقوام آریائی به دره سند، دو گروه خدایان آریائی (اسوره ها و دئو ها)، استقرار آریائیها و ظهور وداها، آموزه های اصلی هندوئیسم ودائی (اسطوره شناسی و نظام دینی)، مناسک و شعائر ودائی (قربانی اسب، سوما و...)، نظام اجتماعی ودائی، برهمن ها و ادبیات دینی براهمنه ای، نجات در وداها و براهمنه ها، نتایج ظاهر گرایی دینی براهمنه ای، اوپانیشادها و باطن گرایی دینی هندوئی، آتمن و برهمن و اتحاد آنها، معرفت شناسی اوپانیشادی، نجات در اوپانیشادها.

منابع:

تاریخ جامع ادیان، جان ناس، ترجمه، حکمت - هندوئیسم، سن، ترجمه ع. پاشائی - جهان مذهبی (مجموعه مقالات)، ترجمه عبدالرحیم گواهی - ادیان آسیائی (مجموعه مقالات)، ترجمه عبدالرحیم گواهی، ادیان و مکتهای فلسفی هند، شایگان - اوپانیشاد ترجمه محمد دارا شکوه.



## ادیان هند (۲)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ادیان هند (۱)

هدف: آشنایی با ادیان و مذاهب هند و عقاید آنها

سرفصل:

یوگا، هندوئیسم حماسی و دین کشتیه ای، تثلیث هندوئی (برهما، ویشنو و شیوا پرستی)، شکتیسم، ادبیات هندوئیسم حماسی (مهابهارات، رامایانه و بهگودگیتا)، دین جینی، مکاتب فلسفی هندوئی (ودانت، شنکر، رامانوجا و مدهوه)، سیکهیزم و هندوئیسم معاصر.

منابع:

تاریخ جامع ادیان، جان ناس، ترجمه حکمت - هندوئیسم، سن، ترجمه ع. پاشائی - جهان مذهبی (مجموعه مقالات)، ترجمه عبدالرحیم گواهی - ادیان آسیا (مجموعه مقالات)، ترجمه عبدالرحیم گواهی، ادیان و مکتبهای فلسفی هند، شایگان - بهگود گیتا، ترجمه موحد - مهابهارات، ترجمه جلالی نائینی - تاریخ فلسفه شرق و غرب، رادها کریشنان.





## دین بودا

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با تاریخ و تعالیم بودا

سر فصل:

زمینه ظهور بودیسم، بودا و داستان زندگی او، فرضیه رنج جهانی و حقایق شریف، کتب مقدس بودایی، مکاتب بودایی (تراواده و مهایانه)، آموزه های مهم (رنج، نفس، نظریه سه کالبد، راه نجات، انسان کامل، بودی ستوه، نیروانه)، مکاتب فلسفی بودایی.

منابع:

تاریخ جامع ادیان جان ناس، ترجمه حکمت؛ جهان مذهبی (مجموعه مقالات)، ترجمه عبد الرحیم گواهی؛ ادیان آسیا (مجموعه مقالات)، ترجمه گواهی، راه بودا، سوزوکی، ترجمه عسگر پاشایی، آیین بودا، هانس ولفگانگ شومان، ترجمه ع پاشایی، ادیان و مکاتب های فلسفی هند، شایگان.



## دین خاور دور

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با ادیان چین و ژاپن

سر فصل:

ژاپن، زمینه ماقبل تاریخی دین ژاپن، نشانه های اصلی دین آغازین ژاپن، جهان شناسی دین ژاپن، دین و دولت در ژاپن باستان، سنت شیئتو، انتقال دین بودایی به ژاپن، چارچوب دین بودایی در ژاپن، سنت های جدید دین در ژاپن، بودیزم و تفکر جدید ژاپنی.

چین: جهان شناسی اولیه چین، الوهیت در چین باستان، بزرگداشت نیاکان در فرهنگ چین، کارکردهای اخلاقی و آیین «لی»، اعمال مربوط به پرستش نیاکان، خدایان و معابد، معابد و کارکردهای آن، دین دولتی و سنت خواص، سنت تائو، تائوئیسم به مثابه دین، کنفوسیائیزم (کنفسیوس و تعالیم او)، شاگردان مکتب کنفسیوس و آراء مهم آنها، کنفوسیائیزم جدید، آیین بودایی در چین، آیین بودایی در تبت (لامائیسم).

منابع:

تاریخ جامع ادیان، جان ناس، ترجمه علی اصغر حکمت؛ تاریخ فلسفه چین، جوجای وینبرگ جای، ترجمه پاشایی؛ لانودزه و آیین تائو، کالشماک، ترجمه مهنوش پارسى پور؛ تاریخ فلسفه چین، فانگ یولان، ترجمه جواهر کلام.

## ادیان ایران پیش از اسلام (۱)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با ادیان ایران پیش از اسلام

سرفصل:

آریائی های پیش از زردشت، زردشت (مولد و زمان)، مقام زردشت (پیامبر، شمن، سیاستمدار و...)، دین اوستای گاهانی (گاتها و آموزه های آن)، ماهیت دین زردشت، اوستای جدید و نظام دینی آن (بررسی نظام دینی مندرج در پسنه ها، وندیداد و یشتها)، دین هخامنشیان.

منابع:

اوستا (گزارش و ترجمه پورداود) \_ دینکرد \_ بندهش، فرنیغ دادگی، ترجمه مهرداد بهار \_ تاریخ کیش زردشت، م. بویس، ترجمه همایون صنعتی زاده \_ ادیان آسیائی، مهرداد بهار \_ زروان معضلی در زردشتی گری، آر. سی زهر، ترجمه تیمور قادری \_ هخامنشیان، مری بویس ترجمه تیمور قادری \_ دیانت زردشتی (سه مقاله)، ترجمه وهمن.



## ادیان ایران پیش از اسلام (۲)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ادیان ایران پیش از اسلام (۱)

هدف: آشنایی با ادیان ایران پیش از اسلام

سرفصل:

دین ایران در دوره اشکانی (زردشتی گری و میترا پرستی)، دین در دوره ساسانیان، زردشتی گری و آئین زروانی، مانویت (خدانشناسی، کیهان شناسی و مناسک)، کیش مزدکی، زردشتیان در دوره اسلامی، ادبیات پهلوی در دوره اسلامی.

منابع:

ایران در زمان ساسانیان، کریستن سن، ترجمه رشید یاسمی - دین ایران باستان، نیبرگ، ترجمه سیف الدین نجم آبادی - ادیان آسیائی، مهرداد بهار - دینهای ایران، ویدن گرن، ترجمه منوچهر فرهنگ - آئین میترا، ورمارزن، ترجمه بزرگ نادرزاد - کیش مزدکی، کلیمما.



## دین یهود (۱)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با تاریخ و عقاید دین یهود

سرفصل:

تمدن بین النهرین باستان، کتاب مقدس و تمدن خاور نزدیک، دوره شیوخ (از ابراهیم تا یوسف)، دوره خروج از مصر و حوادث مهم این دوره، ورود به کنعان و حوادث مهم این دوره، دوره پادشاهی، داوران و دین یهود، انبیاء بنی اسرائیل، اسارت بابلی و پیامدهای آن، بازگشت به یهودیه، هلنیزم و یهودیت (فریسیان و صدوقیان)، مکابیان، رومی ها و یهودیان، ادبیات بین العهدینی، ظهور مسیحیت، رابطه یهودیان و مسیحیان، اسلام و یهود.

منابع:

تاریخ جامع ادیان، جان ناس، ترجمه حکمت - تاریخ تمدن ویل دورانت - مقارنه الادیان، شلبی، گنجینه ای از تلمود نوشته کهن - یهودیت نوشته ایشتین، مقاله یهودیت از دایره المعارف جودائیکا، هستینگز و الیاده.



## دین یهود (۲)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: دین یهود (۱)

هدف: آشنایی با تاریخ و عقاید دین یهود

سرفصل:

تفسیر کتاب مقدس، الهیات کتاب مقدس (بررسی الهیاتی تورات، کتوبیم و نونیم)، الهیات فلسفی و کلامی (فیلون، ابن میمون، سعدیا، یهودا هلوی و ...)، اعیاد و جشن ها .

منابع:

تاریخ جامع ادیان، جان ناس، ترجمه حکمت، تاریخ تمدن ویل دورانت، مقارنه الادیان، شلبی، گنجینه ای از تلمود نوشته کهن، یهودیت نوشته ایشتین، مقاله یهودیت از دایره المعارف جودائیکا، هستینگز و الیاده.



## مسیحیت (۱)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: دین یهود ۲

هدف: شناخت سیر تاریخی مسیحیت و عقاید دینی آن

سر فصل:

فرهنگ یونانی و امپراطوری روم قبل از ظهور مسیح - محیط فکری فلسطین در زمان ظهور مسیح - چگونگی ظهور مسیح - پیدایش جامعه و کلیسای اولیه مسیحی - عهد جدید (تدوین اناجیل - تقسیم بندی اناجیل - اناجیل هم نوا، انجیل یوحنا، نامه های پولس رسول، اعمال رسولان و مکاشفه یوحنا و . . .) - پولس رسول و نقش او در مسیحیت - مذاهب گنوسی - بدعت ها و ارتدکسی - رسمیت مسیحیت در امپراطوری روم - مسیحیت در اروپا - مسیحیت در آسیای مرکزی - اعتقاداتنامه ها - سنت آگوستین - کلیسای کاتولیک - کلیسای ارتودوکس - ظهور و گسترش رهبانیت.

منابع:

جهان مسیحیت تألیف اینار مولند ترجمه محمد باقر انصاری و مسیح مهاجری - تاریخ جامع ادیان، جان ناس - مقارنه الادیان نوشته شلپی جلد دوم مسیحیت - فلسفه و ایمان مسیحی تألیف کالین براون ترجمه میکائیلیان - تاریخ اندیشه های دینی نوشته الیاده - معرفی عهد جدید تألیف مریل سی - تنی ترجمه میکائیلیان - تاریخ کلیسای قدیم تألیف میلر - ترجمه علی نخستین - تاریخ تمدن ویل دورانت، تاریخ تفکر مسیحی، ترجمه روبرت آسیریان. در آمدی بر مسیحیت نوشته ویور - مقالات مربوط به مسیحیت از دائره المعارف هستینگ و الیاده



## مسیحیت (۲)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: مسیحیت (۱)

هدف: شناخت سیر تاریخی مسیحیت و عقاید دینی آن

سر فصل:

فلسفه و کلام مسیحی در قرون وسطی (آنسلم، توماس آکویناس) - نهضت اصلاح دینی و علل آن - انسان گرایی و رنسانس - نهضت اصلاحی پروتستان - اصلاح مذهبی لوتر و کالون - پیدایش کلیسای پروتستان - مبانی کلیسای پروتستان و مقدسات سبعة - نهضت اصلاح دینی کاتولیک - اصلاح مذهبی در کشورهای اروپایی - نهضت اصلاح دینی در سده های هجدهم و نوزدهم - عصر روشنگری و تاثیر آن در مسیحیت - مسیحیت در قرن بیستم - کلیسا و پیشرفتهای علمی جدید - - رسوم عبادت و تشکیلات کلیسا در زمان حاضر - نهضت اتحاد کلیساها.

منابع:

تاریخ تفکر مسیحی، ترجمه روبرت آسیریان - راهنمای الهیات پروتستان نوشته هوردون ترجمه میکائیلیان - روح آیین پروتستان نوشته مک آفی براون ترجمه مجیدی - الهیات اگزیستانسیالیستی نوشته مک کواری ترجمه دشت بزرگی - جهان مسیحیت تألیف اینار مولند ترجمه محمد باقر انصاری و مسیح مهاجری - تاریخ جامع ادیان، جان ناس - مقارنه الادیان نوشته شلبی جلد دوم مسیحیت - فلسفه و ایمان مسیحی تألیف کالین براون ترجمه





میکائیلیان - تاریخ اندیشه های دینی نوشته الیاده - معرفی عهد جدید تألیف مریل سی -  
تنی ترجمه میکائیلیان - تاریخ تمدن ویل دورانت - در آمدی بر مسیحیت نوشته ویور -  
مقالات مربوط به مسیحیت از دائره المعارف هستینگ و الیاده.



## تاریخ فلسفه اسلامی (۱)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

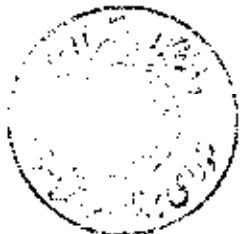
هدف: آشنائی با سیر حکمت در اسلام و شناخت مکاتب فلسفی

سرفصل:

آغاز تفکر فلسفی در اسلام - رابطه و تمایز فلسفه و علم کلام - ترجمه‌های کتب فلسفی یونانی به زبان عربی و تأثیر آن بر اندیشه‌های کلامی اسلامی - بررسی این تأثیر در آراء معتزله‌ها - اصول فلسفه مشاء کندی، فارابی و ابن سینا.

منابع:

تاریخ فلسفه در اسلام، میان محمد شریف - تاریخ فلسفه در جهان اسلام، خلیل الجروحنه  
فاخوری - تاریخ فلسفه اسلامی، هانری کوربن، ترجمه جواد طباطبائی - المتقد من الضلال، امام محمد غزالی - تهافت الفلاسفه، امام محمد غزالی - شعاع اندیشه و شهود در فلسفه سهروردی، غلامحسین ابراهیمی دینانی - ماجرای فکر فلسفی، غلامحسین ابراهیمی دینانی.



## تاریخ فلسفه اسلامی (۲)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: تاریخ فلسفه اسلامی (۱)

هدف: آشنائی با سیر حکمت در اسلام و شناخت مکاتب فلسفی

سرفصل:

دین و فلسفه - محمد غزالی - ابن رشد و غزالی - حکمت اشراق و شیخ شهاب الدین سهروردی - مفسرین ابن سینا - مفسرین حکمت الاشراق - فلسفه اسلامی در ایران دوره صفوی - میرداماد - صدرالدین شیرازی و مکتب او - شارحان و پیروان فلسفه صدرالدین شیرازی در دوره قاجاریه - ملاهادی سبزواری - فلسفه اسلامی در دوره حاضر.

منابع:

تاریخ فلسفه در اسلام، میان محمد شریف - تاریخ فلسفه در جهان اسلام، خلیل الجروحنه فاخوری - تاریخ فلسفه اسلامی، هانری کورین، ترجمه جواد طباطبایی - المنتقد من الضلال، امام محمد غزالی - تهافت الفلاسفه، امام محمد غزالی - شعاع اندیشه و شهود در فلسفه سهروردی، غلامحسین ابراهیمی دینانی - ماجرای فکر فلسفی، غلامحسین ابراهیمی دینانی.



## تاریخ فلسفه غرب (۱)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنائی با سیر فلسفه در غرب

سرفصل:

ظهور نخستین فلاسفه، فلاسفه پیش از سقراط، سقراط، افلاطون، ارسطو، اپیکوریان، رواقیان، نوافلاطونیان، فلسفه در قرون وسطی، تأثیر پذیری مسیحیت (الهیات یهودی مسیحی) از فلسفه.

منابع:

تاریخ فلسفه غرب، برتراند راسل - تاریخ مختصر فلسفه، ترجمه دکتر مجتبیوی - از برونو تا هگل دکتر شریف الدین خراسانی - فلسفه چیست؟ رضا داوری - سیر حکمت در اروپا، محمد علی فروغی - کانت، دکتر کریم مجتهدی - تاریخ تمدن، ویل دورانت - تاریخ فلسفه، کاپلستون - تاریخ فلسفه، یوسف کرمی - نقد تفکر فلسفه غرب ترجمه احمدی - جزوه تاریخ فلسفه مصطفی ملکیان.



## تاریخ فلسفه غرب (۲)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: تاریخ فلسفه غرب (۱)

هدف: آشنائی با سیر فلسفه در غرب از رنسانس تا زمان حال

سرفصل:

تأثیر رنسانس در تحولات فکری و مکاتب فلسفی - اومانیسم بعد از رنسانس - بیکن، دکارت، کانت. ایده‌آلیسم فلاسفه آلمانی - هگل، نیچه، شوپنهاور، فلاسفه انگلیسی - هیوم، بارکلی - اگزیستانسیالیسم، پراگماتیسم، مکاتب مادی، فلسفه جدید - برگسون - ویتگنشتاین - راسل.

منابع:

تاریخ فلسفه غرب، برتراند راسل - تاریخ مختصر فلسفه، ترجمه دکتر مجتبی‌وی - از برونو تا هگل، دکتر شریف الدین خراسانی - فلسفه چیست، رضا داوری - سیر حکمت در اروپا، محمد علی فروغی - کانت، دکتر کریم مجتهدی - تاریخ تمدن، ویل دورانت - جزوه تاریخ فلسفه مصطفی ملکیان.



## علم کلام (۱)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنائی با مسائل کلامی

سرفصل:

تاریخ پیدایش علم کلام و علل پیدایش آن، عصر پیامبر، نخستین مباحث کلامی، مباحث اساسی علم کلام، مذاهب کلامی، معتزله، اشاعره.

منابع:

مقدمه ابن خلدون - ملل و نحل شهرستانی - مقالات الاسلامیین اشعری - الفرق بین الفرق  
عبدالقاهر بغدادی - نشأ الفكر الفلسفی، سامی نشار - فلسفه الفكر الدینی، لویی گارده -  
تاریخ فلسفه در اسلام، میان محمد شریف - فلسفه علم کلام، ولفسون - مقالات مربوط  
در دایره المعارف بزرگ اسلامی.



## علم کلام (۲)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: علم کلام (۱)

هدف: آشنایی با مسائل کلامی

سرفصل:

وجود اختلاف و اشتراک مکاتب کلامی، مباحث تطبیقی علم کلام و روش شناسی، معرفت شناسی مباحث ذات، صفات و افعال خداوند.

منابع:

ملل و نحل شهرستانی - مقالات الاسلامیین اشعری - الفرق بین الفرق عبدالقاهر بغدادی - نشأه الفكر الفلسفی، سامی نثار - فلسفه الفكر الدینی، لویی گارده - تاریخ فلسفه در اسلام، میان محمد شریف - فلسفه علم کلام و لفسون - ابراهیم بن سيار نوشته ابوریده - التمهید باقلانی - اللمع اشعری - شرح الاصول الخمسه قاضی عبدالجبار، مقالات مربوط در دایره المعارف بزرگ اسلامی.



## تاریخ فرق اسلامی (۱)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: شناخت فرق اسلامی و علل پیدایش آنها

سرفصل:

بحث درباره فرق عمده اسلامی، بیان اصول و موارد اختلاف، علل پیدایش فرق (علل سیاسی و اجتماعی، علل اعتقادی و اصولی) علل پیدایش فرق در زمینه قلمرو اسلام (خوارج، مرجئه، قدریه، جهمیه، معتزله، اشاعره).

منابع:

ملل و نحل شهرستانی - مقالات الاسلامیین ابوالحسن اشعری - الفرق بین الفرق  
عبدالقاهر بغدادی - اهم الفرق الاسلامیه، آلبر هانری نادر - الفصل، ابن حزم.





## تاریخ فرق اسلامی (۲)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشیاز: تاریخ فرق اسلامی (۱)

هدف: شناخت فرق اسلامی و اصول اعتقادی آنها

سرفصل:

فرق شیعی، بحث درباره پیدایش شیعه، نقد و بررسی آثار گوناگون در این زمینه، شیعه یک فرقه کلامی است یا یک فرقه سیاسی؟ و یا هر دو، بررسی اقوال مختلف در این زمینه به ویژه آراء مستشرقین، مقایسه‌ای اجمالی میان آراء اسماعیلیه و الهیات مسیحی، آیا اسماعیلیه تحت تأثیر عقاید مسیحیان بودند یا خیر.

منابع:

تاریخ فلسفه اسلامی، هانری کوربن - فرق الشیعه، نوبختی - مکتب در فرآیند تکامل، مدرسی طباطبایی - شیعه در حدیث دیگران، مهدی محقق، مقالات مربوط در دایره المعارف بزرگ اسلامی.



## فلسفه دین

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با دیدگاه ها و مسائل مطرح در حوزه فلسفه دین

سر فصل:

چیستی فلسفه دین، جایگاه فلسفه دین، الهیات فلسفی و فلسفه دین در تاریخ مغرب زمین، سهم مسیحیت در الهیات فلسفی قرون وسطی و معاصر، سهم اسلام در الهیات فلسفی قرون وسطی و معاصر، جریان های اصلی قرن بیستم در فلسفه دین (پراگماتیسم، الهیات پویشی، پدیدار شناسی، اکزیستانسیالیسم، تومیسیم، الهیات اصلاحی)، مفهوم خدا، براهین اثبات وجود، مسئله شر، زبان دینی، ایمان گرایی.

منابع:

فلسفه دین، جان هیک، ترجمه سالکی؛ فلسفه دین، ویلیام رو، ترجمه علمی؛ فلسفه دین، هاکسلی، ترجمه آیت اللهی؛ فلسفه دین، آلون پلانیچجا، ترجمه سعیدی مهر؛ عقل و اعتقادات دینی، پترسون و ... ترجمه سلطانی و نراقی.



## متون دینی به زبان خارجی (۱)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنائی با متون دینی اسلام به زبان انگلیسی (فرانسه) و شناخت اصطلاحات

سرفصل:

انتخاب آیاتی از ترجمه انگلیسی معتبر قرآن، مقاله هایی از دایره المعارف اسلام در ارتباط با فرق و مذاهب اسلامی

منابع:

Encyclopedia of Islam

Shi'a, Sayyid Muhammad Husayn Tabatabai



## متون دینی به زبان خارجی (۲)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: متون دینی به زبان خارجی (۱)

هدف: آشنائی با متون دینی یهود و مسیحیت به زبان انگلیسی (فرانسه) و شرح

اصطلاحات

سرفصل:

انتخاب قطعاتی از عهد عتیق و عهد جدید از روی ترجمه معتبر انگلیسی (از جمله ترجمه

King James).

گزیده هایی از دایره المعارف جودائیکا، هستینگز و الیاده در ارتباط با عقاید و مذاهب

یهود و مسیحیت

منابع:

Encyclopedia of Religion, ed., Eliade

Encyclopedia of Religion and Ethics, ed., Hastings

Encyclopedia Judaica, ed., Cecil Roth.



### متون دینی به زبان خارجی (۳)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: متون دینی به زبان خارجی (۲)

هدف: آشنائی با متون دینی هند و ایران پیش از اسلام به زبان انگلیسی (فرانسه) و شرح

اصطلاحات

سرفصل:

انتخاب قطعاتی از ترجمه انگلیسی معتبر از اوستا (از جمله ترجمه اینسلر، بارتولمه و...) و قطعاتی از ریگ ودا و بهگودگیتا.

گزیده هایی از دایره المعارف جودائیکا، هستینگز و الیاده در ارتباط با عقاید و مذاهب هند و ایران پیش از اسلام

منابع:

Encyclopedia of Religion, ed., Eliade

Encyclopedia of Religion and Ethics, ed., Hastings

Encyclopedia Judaica, ed., Cecil Roth.



## متون دینی به زبان خارجی (۴)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: متون دینی به زبان خارجی (۳)

هدف: آشنائی با متون مربوط به رهیافت های دین شناسی به زبان انگلیسی (فرانسه) و

شرح اصطلاحات

سرفصل:

گزیده هایی از دایره المعارف هستینگز و الیاده در ارتباط با جامعه شناسی دین، روان شناسی دین، انسان شناسی دین، رهیافت تاریخی به دین و پدیدار شناسی دین.

منابع:

Encyclopedia of Religion, ed., Eliade

Encyclopedia of Religion and Ethics, ed., Hastings



## متون عرفانی به زبان خارجی (۱)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنائی با متون عرفانی اسلامی به زبان انگلیسی (فرانسه) و شناخت اصطلاحات

سرفصل:

گزیده متون عرفانی اسلام (منتخباتی از آثار آربری، نیکلسون، آن ماری شیمل)، مقاله های  
Sufism و Monotheism از کتاب های زیر

Encyclopedia of Religion, ed., Eliade

Encyclopedia of Religion and Ethics, ed., Hastings

Sufi Ritual, Ian R. Netton



## متون عرفانی به زبان خارجی (۲)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: متون عرفانی به زبان خارجی (۱)

هدف: آشنائی با متون عرفانی غیر از اسلام به زبان انگلیسی (فرانسه) و شناخت

اصطلاحات

سرفصل:

گزیده متون عرفانی (غیر از اسلام) : منتخباتی از آثار

Mysticism, Underhill

The way of the Mystics, Smith

Meister Eckhart, Mystic and Philosopher, Schurmann

Encyclopedia of Religion, ed., Eliade

Encyclopedia of Religion and Ethics, ed., Hastings

Encyclopedia Judaica, ed., Cecil Roth

Hindu Mysticism, Dasgupta.





## روش تفسیر قرآن

نوع درس: تخصصی انتخابی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنائی با روش های مفسران قرآن

سرفصل:

ماهیت تفسیر

- بحث های تاریخی پیرامون ماهیت تفسیر

- بحث های معاصر در باره هرمنوتیک

روش های تفسیری

- تفسیر روایی

- تفسیر کلامی ( معتزلی، اشعری و شیعی)

- تفسیر فلسفی: روش تفسیر اسماعیلیه، مشائیان، اشراقیان و حکمت متعالیه

- تفسیر علمی

- تفسیر قرآن به قرآن

منابع:

تفسیر المیزان، علامه طباطبائی- روش های تفسیر قرآن نوشته سجادی- روش شناسی

تفسیر قرآن، زیر نظر محمد رجبی- تفسیر القرآن، ملا صدرا- تاویل الایات، ملی

عبدالرزاق الکاشانی- تفسیر ابن عربی و غزالی و...

## تفسیر عرفانی قرآن

نوع درس: تخصصی انتخابی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنائی بادیدگاه ها و روش های مفسران عرفانی

سرفصل:

دیدگاه عرفا در باره موضوعات و مسایل قرآنی، ذکر نمونه هایی از روش تفسیر نزد قشیری، خواجه عبدالله انصاری، میبدی، غزالی و ابن عربی.

منابع:

تفسیر خواجه عبدالله انصاری، رساله قشیریه، تفسیر میبدی، تفسیر بیان السعاده فی مقامات العباد، تفسیر ابن عربی و غزالی.



## اخلاق در ادیان

نوع درس: تخصصی انتخابی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با مباحث اخلاق در ادیان بزرگ

سر فصل:

اخلاق (تعریف، موضوع، هدف، اهمیت)

علم اخلاق

فلسفه اخلاق (سرچشمه اخلاق و نظریه های مربوط به آن)

رابطه اخلاق و دین

مقام انسان و پایه های اخلاق در ادیان (یهودیت، مسیحیت، آیین زردشتی، هندوئیسم،

بودیزم و اسلام)

اخلاق در مکاتب کلامی اسلامی (اشاعره، معتزله و شیعه)

اخلاق در تصوف (نظریات اخوان الصفا و غزالی)

منابع:

دو سرچشمه اخلاق و دین، برگسن، ترجمه حبیبی، اخلاق در شش دین جهان،

ورنرمسکی و... ترجمه وقار، کیمیای سعادت، فلسفه اخلاق، ژکس، ترجمه پور حسینی،

فلسفه اخلاق، فرانکنا، ترجمه، صادقی، فلسفه اخلاق، مطهری، مقالات مربوط به اخلاق

در دائره المعارف هستینگز و الیاده .



## دین و اسطوره

نوع درس: تخصصی انتخابی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با رابطه دین و اسطوره

سرفصل:

تعریف اسطوره، اسطوره و حماسه، اسطوره و راز، اسطوره و روانشناسی (رویکرد ویلیام جیمز، فروید و یونگ به اسطوره) اسطوره و جامعه شناسی (اسطوره و جامعه: دورکیم و مالینوسکی) اسطوره و مناسک، خویشکاری اسطوره (الیاده)، موضوعات اساطیری (آفرینش، جاودانگی، افلاک و قهرمانی)، نگاهی به اساطیر هندواروپائی، بین النهرینی، مصری و یونانی.

منابع:

مقدمه بر فلسفه‌ای از تاریخ، میرچا الیاده...، ترجمه بهمن سرکاراتی، چشم اندازه‌های اسطوره، الیاده، ترجمه جلال ستاری، اسطوره، رویا و راز، الیاده، ترجمه رویا منجم، آیین ها و نمادهای آشنا سازی، الیاده، ترجمه جلال ستاری، اسطوره حماسه و راز، جلال الدین کزازی، پژوهشی در اساطیر ایران، مهرداد بهار، قدرت اسطوره، کمبل ترجمه آقاجانی.



## علم و دین

نوع درس: تخصصی انتخابی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با دیدگاه ها و مسائل مطرح در رابطه علم و دین

### سرفصل:

تعریف واژه ها (علم و دین)، رابطه بین علم و دین (رابطه بین داده های علمی و اعتقادات دینی، رابطه بین داده های علمی و متون مقدس، رابطه بین جهان بینی علمی و جهان بینی دینی)، تاریخچه بحث علم و دین، رابطه علم و دین در جهان اسلام، دیدگاه های کلی در باب رابطه علم و دین، تعارض علم و دین، راه حل های تعارض علم و دین.

### منابع:

علم و دین، ایان باربور، ترجمه بهاء الدین خرمشاهی، دین و نگرش نوین، استیس، ترجمه جلیلی، مبادی مابعدالطبیعی علوم نوین، برت، ترجمه سروش.



## تاریخ تشیع

نوع درس: تخصصی انتخابی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: بررسی اجمالی از سیر تحول تشیع

سرفصل:

- ارائه طرح کلی درس، معرفی اهم کتابهای قدیم و جدید درباره تشیع مانند آثار تاریخی، مناقب و فضائل، مقاتل، غیبت نامه ها، کتب کلامی، تراجم و شرح احوال، فرق و مذاهب و ...

- اسباب و زمان ظهور تشیع (ظهور اعتقادی، ظهور تاریخی)، واژه شیعه و تشیع، ممیزات شیعه از سایر فرق اسلامی.

- مراحل شکل گیری و گسترش تشیع:

سقیفه سرآغاز ظهور تاریخی شیعه (تحلیل رویدادهای پیش و پس از آن تا آغاز خلافت). خلافت امام علی (ع) و امام حسن (ع): تحلیل اندیشه و آرمان سیاسی شیعه و رویدادهای این دوره و صلح امام حسن (ع). پایگاه کوفه و عراق در تاریخ تشیع. زندگانی امام حسن (ع) و امام حسین (ع) تا قیام عاشورا - قیام عاشورا: علل و پیامدها و تأثیر آن بر روند فکری، فرهنگی و سیاسی شیعه. زندگانی امام سجاد (ع) و مواضع فکری، سیاسی آن حضرت - زندگانی امام باقر (ع) و امام صادق (ع) و زمینه ها و شرایط تاریخی دوره آنها و مواضع باقرین (ع). شکوفایی حیات فکری، فرهنگی، علمی شیعه در دوره آنها. زندگانی امام کاظم (ع) و امام رضا (ع). ولایتعهد امام رضا (ع)



و پیامدهای آن. زندگانی امام جواد، امام هادی و امام حسن عسکری (ع. تأسیس حوزه بغداد و سامرا و اهمیت آن در تاریخ تشیع. تأکید بر سازمان دهی فکری، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی شیعه.

- امام دوازدهم (عج): غیبت و فلسفه آن؛ پیامدهای فکری و سیاسی غیبت؛ نواب تحلیل اجمالی سهم شیعه و رهبری ائمه در تاریخ فرهنگ و تمدن اسلام اربعه، حیات تاریخی شیعیان در عصر نبوت

بررسی اجمالی دولتهای شیعی: ادرسیان، زیدیه یمن، علویان طبرستان، حمدانیان، مرداسیان، عقیلیان، فاطمیان، آل بویه، اسماعیلیه ایران، سربداران، مرعشیان، آل کیا، صفویه و ...

بررسی اجمالی قیامهای شیعی در عصر غیبت

خاندانهای شیعی و سادات مدینه و مکه، سادات طالبیه در قم، نقبای ری و قم و ...

سادات بیهق، نویختیان، آل بابویه

- بررسی اجمالی آثار علمی، ادبی و فرهنگی شیعه.

#### منابع:

تشیع در مسیر تاریخ، سید حسین محمد جعفری؛ حیات فکری و سیاسی امامان شیعه (ع)، رسول جعفریان؛ نخستین اندیشه‌های شیعی، ارزینا آر، لالانی؛ پس از پنجاه سال، شهیدی، صلح الامام الحسن، محمد جواد فضل ا...؛ خاندان نویختی، عباس اقبال؛ زندگانی سیاسی امام رضا (ع)، جعفر مرتضی؛ زندگانی سیاسی امام جواد، جعفر مرتضی عاملی؛ تاریخ سیاسی غیبت امام دوازدهم، جاسم حسین؛ تاریخ تشیع در ایران، رسول جعفریان؛ الارشاد فی معرفه حجج الله علی العباد، شیخ مفید؛ اعلام الوری باعلام الهدی، طبرسی؛ کشف الغمه فی معرفه الائمة، إربلی؛ مناقب آل ابی طالب، ابن شهر آشوب.



## معارف شیعه

نوع درس: تخصصی انتخابی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنائی دانشجویان با اهم دیدگاه ها و منابع مهم فکری شیعه بویژه در مسایل اعتقادی.

### سرفصل:

اشاره اجمالی به عوامل انشعابات بین مسلمانان از زمان رحلت پیامبر تا شهادت امیر المؤمنین (ع) و اهم مسائل کلامی در این دوره از جمله مسأله تشیع، خلافت و امت و خوارج و دیدگاه شیعه درباره آن - اشاره اجمالی به اوضاع سیاسی و اجتماعی جهان اسلام از شهادت امیر المؤمنین (ع) تا شهادت امام حسین (ع) و اهم مسائل کلامی و اعتقادی این دوره - از شهادت امام حسین (ع) تا شهادت امام جعفر صادق (ع) و اهم مسائل کلامی و اعتقادی این دوره از قبیل مسائل مربوط به توحید و صفات ثبوتی و سلبی و کلام الهی و مسائل مربوط به کفر و ایمان و وضع شخص گناهکار و ارجاء و تصوف و عرفان و امامت و حدود اعتبار عقل و نقل و عصمت - تأثیر تعالیم ائمه علیهم السلام خصوصاً امام باقر (ع) و امام صادق (ع) در شکل گیری فکر و فرهنگ شیعه و اشاره به محدثین و مفسرین و متکلمین و گروههای سیاسی شیعه - اشاره ای اجمالی به اوضاع سیاسی و اجتماعی و علمی جهان اسلام از امامت حضرت موسی بن جعفر (ع) به ویژه امام رضا (ع) تا پایان عصر غیبت صغری و ورود دانشهای بیگانه به عالم اسلام و مواجهه شیعه با معتزله و اشاعره.

### منابع

نهج البلاغه، اصول کافی، احتجاج طبرسی، بحار الانوار، کتب کلامی از جمله آثار شیخ مفید، شیخ صدوق، شیخ طوسی، سید مرتضی، علامه حلی، شیعه، شیعه در





اسلام، علامه طباطبائی الشیعه بین الاشاعره و المعتزله از هاشم معروف الحسنى،  
الغدیر، امینى، اصلی الشیعه و اصولها از کاشف الغطاء، تأسیس الشیعه از سید صدر، طبقات  
اعلام الشیعه و اعیان الشیعه از آقا بزرگ تهرانی، کتب مهم تألیف شده درباره ائمه به  
خصوص امام صادق (ع) و امام رضا (ع)، مقدمه مرات العقول دو جلد از آقای عسگری



## مطالعات اسلامی در غرب

نوع درس: تخصصی انتخابی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با مطالعات غربیان در حوزه تاریخ، فرهنگ و تمدن اسلامی و بررسی آنها

سرفصل:

سواژه شناسی شرق شناسی، اسلام شناسی و مطالعات اسلامی، انگیزه های مطالعات اسلامی در غرب

-نخستین حوزه های مطالعات اسلامی؛ گامهای نخستین در مطالعات اسلامی در غرب

-جنگهای صلیبی و تاثیر آن بر مطالعات اسلامی

-نهضت اصلاح دین و تاثیر آن بر این مطالعات

-عصر روشنگری و مطالعات اسلامی

-مطالعات اسلامی در سده های نوزدهم و بیستم میلادی

-دائرة المعارفهای تخصصی در حوزه مطالعات اسلامی مانند: دائرةالمعارف اسلام و دائرةالمعارف قرآن و...

-آشنایی با برجسته ترین پژوهشگران حوزه مطالعات اسلامی در غرب و نقد آثار ایشان

منابع:

تاریخ مطالعات اسلامی در غرب انگلیسی زبان، مرتضی اسعدی؛ نقد آثار



خاورشناسان، سید مصطفی طباطبائی؛ مقاله «مستشرقون» در EI ۲، اسلام از  
دریچه چشم مسیحیان، مجتبی مینوی؛ المستشرقون، نجیب العقیقی؛ موسوعه  
المستشرقون، عبدالرحمن بدوی؛ الاسلام و الاستشراق، صالح زهر الدین؛ الاستشراق  
فی الفكر الاسلامی المعاصر، الشرقاوی؛ شرق شناسی، ادوارد سعید.



## مبانی جامعه‌شناسی

نوع درس: تخصصی انتخابی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با کلیات و مبانی جامعه‌شناسی

سرفصل:

تعریف، موضوع و مسایل جامعه‌شناسی

اندیشه‌های اجتماعی در دوران باستان و میانه

صاحب نظران اندیشه‌های اجتماعی: فلاسفه اجتماعی، مورخان، منتقدان و سیاستمداران

جامعه‌شناسی در عصر جدید

روش‌های تحقیق در جامعه‌شناسی

فرد و جامعه و رابطه آن دو

نهادهای اجتماعی: خانواده، آموزش و پرورش، اقتصاد، حکومت و دین

منابع:

آرون، مراحل اساسی اندیشه جامعه‌شناسی - کنیک، جامعه‌شناسی - مندارس، جامعه

شناسی - پژوهشی در اندیشه‌های ابن خلدون - مطهری، جامعه و تاریخ



## فلسفه اخلاق

نوع درس: تخصصی انتخابی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با فلسفه اخلاق از دیدگاه اندیشمندان شرق و غرب

سر فصل:

فلسفه اخلاق (سرچشمه اخلاق و نظریه های مربوط به آن)

فلسفه اخلاق در شرق:

مسئله حسن و قبح از دیدگاه فلاسفه اسلامی

مسئله حسن و قبح از دیدگاه متکلمین اسلامی

مسئله حسن و قبح از دیدگاه عرفا و متصوفه

فلسفه اخلاق در غرب

پراگماتیسم و اخلاق

مارکسیسم و اخلاق

اگزیستانسیالیسم و اخلاق

پوزیتیویسم و اخلاق

روش استدلال در علم اخلاق

### منابع:

کلیات فلسفه، دکتر مجتبی‌ی - عدل الهی، مطهری - فلسفه اخلاق، ژکس، ترجمه پور  
حسینی، فلسفه اخلاق، فرانکنا، ترجمه، صادقی، فلسفه اخلاق، مطهری، اصول فلسفه و  
روش رئالیسم، علامه طباطبائی .

